

ลักษณะการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ผิดกฎหมาย เกินจริงหรือหลอกลวงให้เกิดความหลงเชื่อโดยไม่สมควร

ผลิตภัณฑ์อาหาร

ตาม พรบ. อาหาร พ.ศ.๒๕๒๒ ให้นิยาม “อาหาร” หมายความว่า ของกินหรือเครื่องค้ำจุนชีวิต ซึ่งการโฆษณาคุณประโยชน์ คุณภาพ หรือสรรพคุณของอาหารต้องไม่เป็นเท็จหรือเกินความจริง ไม่ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในสาระสำคัญของอาหาร และให้เกิดความหลงเชื่อโดยไม่สมควร ซึ่งตัวอย่างข้อความที่ไม่อนุญาตในการโฆษณาอาหาร รวมถึงการใช้ภาพที่สื่อให้เข้าใจได้ในความหมายเดียวกัน มีลักษณะดังต่อไปนี้

๑. สื่อสรรพคุณทางยา ช่วยบำบัด บรรเทา รักษาหรือป้องกันโรคต่างๆ เช่น อ้างว่าสามารถรักษาโรคเบาหวาน ป้องกันโรค ลดอัตราการเกิดมะเร็ง ลดความเสี่ยงการเกิดมะเร็งผิวหนัง ป้องกันการเกิดมะเร็งบางชนิด ลดการเกิดมะเร็งต่อมลูกหมาก ข้อเสื่อมรูมาตอยด์ ช่วยบรรเทาต้อหิน ต้อกระจก บำรุงหัวใจ ลดความเสี่ยงเป็นเส้นเลือดอุดตัน ลด/ล้างสารพิษ สร้างภูมิคุ้มกัน เป็นต้น

๒. สื่อสรรพคุณที่สามารถเปลี่ยนแปลงรูปร่าง ลักษณะ และโครงสร้างของอวัยวะในร่างกาย เช่น อ้างว่าลดความอ้วนไม่ว่าจะเป็นทั้งหมดหรือบางส่วน ทำให้หน้าเล็ก เรียว แหลม เพิ่มส่วนสูง ขยายขนาดหน้าอก ขยายและเพิ่มขนาดอวัยวะเพศ เป็นต้น

๓. สื่อสรรพคุณทางเครื่องสำอาง เช่น ทำให้ผิวขาว เต่งตึง ลดเลือนริ้วรอย ทำให้ผิวพรรณขาวอมชมพู ลดปัญหาฝ้า กระ จุดด่างดำ ชะลอความแก่ของเซลล์ผิว เป็นต้น

๔. สื่อสรรพคุณว่ามีผลต่อการกระทำหน้าที่ของอวัยวะและส่วนต่างๆของร่างกาย เช่น เพิ่มพัฒนาการทางสมอง บำรุงสายตา หัวใจ ประสาท ลดความเมื่อยล้า ฟันฟูสมรรถภาพทางเพศ เป็นต้น

อนึ่งการกล่าวอ้างสรรพคุณทางสุขภาพของอาหาร (Health claim) ต้องมีงานวิจัยที่มีการทดลองถึงผลลัพธ์ของผลิตภัณฑ์ในคนและงานวิจัยได้รับการตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการที่เชื่อถือได้ และได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ก่อนทำการโฆษณา

ผลิตภัณฑ์ยา

๑. ลักษณะข้อความแสดงสรรพคุณยาว่าสามารถบำบัด บรรเทา รักษา โรค หรืออาการของโรคที่รัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขประกาศห้ามโฆษณาขายยาต่อประชาชนทั่วไป เนื่องจากโรคดังกล่าวเป็นโรคเรื้อรัง โรคที่ยากการรักษา หรือโรคที่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้ความดูแลและได้รับคำแนะนำจากแพทย์หรือเภสัชกร หากผู้บริโภคหลงเชื่อคำโฆษณา อาจทำให้ผู้บริโภคขาดโอกาสในการรักษาและคำแนะนำที่ถูกต้อง

๑.๑ ข้อความที่กล่าวอ้างว่าสามารถรักษา บำบัด บรรเทา โรคหรืออาการของโรค มะเร็งวัณโรค เรื้อน อัมพาต เบาหวาน โรคหรืออาการของโรคเกี่ยวกับสมองหัวใจ ปอด ตับ ม้าม ไตเช่น

- คำว่า “รักษามะเร็งเต้านม รักษามะเร็งตับ รักษามะเร็งปอด รักษามะเร็งปากมดลูก สมุนไพรรักษามะเร็งลำไส้ มะเร็งอื่นๆรักษามะเร็งระยะสุดท้าย รักษาโรคมะเร็งชนิดต่างๆ” “มีฤทธิ์ช่วยยับยั้งเซลล์เนื้องอก หรือเซลล์มะเร็งต่างๆ”

- คำว่า “ต้านวัณโรครักษาปอดติดเชื้อหรือวัณโรค ”

- คำว่า “อัมพาตหายได้”

- คำว่า “รักษาเบาหวาน”

- คำว่า “บำรุงสมอง”

- คำว่า “บรรเทาโรคปอด”
- คำว่า “บำรุงตับ” “โรคไวรัสตับอักเสบ เอ บี ซี ดี โรคตับ” “ฟื้นฟูตับ
- คำว่า “บำรุงไต” “ฟื้นฟูไต”
- คำว่า “บำรุงม้าม”

๑.๒ข้อความ “สรรพคุณ ฟื้นฟูร่างกายและระบบอวัยวะภายในอันเป็นสาเหตุของสุขภาพที่เสื่อม ช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานโรค เช่น โรคไตวาย (ถ้ายังไม่ฟอกไต ตึ่มแล้วไตดี ขึ้นแน่นนอน)เบาหวานอัมพฤกษ์ อัมพาต และยังช่วยบำรุงเลือด ตับ ไต หัวใจ ม้ามปอด อีกด้วย”

๒. ลักษณะข้อความที่โอ้อวด เกี่ยวกับสรรพคุณยาว่าสามารถบำบัด บรรเทารักษา หรือป้องกันโรคหรือความเจ็บป่วยได้อย่างศักดิ์สิทธิ์ หรือหายขาด หรือใช้ถ้อยคำอื่นใดในทำนองเดียวกันซึ่งอาจทำให้ผู้บริโภคเสียทรัพย์โดยใช้เหตุ หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหาย หรืออันตรายจากการบริโภค

- คำว่า “มหัศจรรย์” “มหัศจรรย์พลังชีวิต” “ยอดเยี่ยม” “วิเศษ” “พิเศษ” “ดีที่สุดใน” “ดีเยี่ยม” “เหนือกว่าใคร” “คุณภาพดีที่สุดใน”
- คำว่า “ปลอดภัย” “ไม่มีผลข้างเคียง” “ไม่มีอันตราย” “ไร้สารตกค้าง” “ปลอดภัย” “ปลอดภัย ไม่มีโยโยเอฟเฟ็ค”
- คำว่า “หายขาด” “ทันที” “หายทันที”

๓.ข้อความลักษณะเป็นเท็จหรือเกินความจริง เช่น

- คำว่า “รักษาเอดส์” “เป็นเอดส์ มันทำให้ปอดติดเชื้อหรือวัณโรค ขึ้นสมองทำให้สมองมีเชื้อรา ปากเป็นฝ้า ตับอักเสบ ไตอักเสบ เกส็ดเลือดต่ำ ภูมิคุ้มกันบกพร่อง ทำให้ร่างกายอ่อนแอไปหมด

พอกินยา เวลาผ่านไป 10-20 วัน ปอดที่เคยไอ เคยอักเสบก็ลดลง ตับไตเริ่มดีขึ้น ปากหายเป็นฝ้า เกส็ดเลือดคืนสู่ความปกติ”

- คำว่า “แก้อัมพฤกษ์”
- คำว่า “ปรับความดันโลหิตสูงต่ำ” “ช่วยระบบไหลเวียนโลหิตดีขึ้น” “ป้องกันหลอดเลือดอุดตัน” “บำรุงความดันของโลหิต”
- คำว่า “รักษาโรคเกาต์”
- คำว่า “ยารักษาต่อมลูกหมากโต” “ยารักษาต่อมลูกหมากอักเสบ” “รักษาโรคต่อมลูกหมากโต ต่อมลูกหมากอักเสบ” “ต่อมลูกหมากเรื้อรัง”
- คำว่า “บรรเทาอาการหืดหอบ” “รักษาภูมิแพ้”
- คำว่า “ช่วยควบคุมไขมันและน้ำตาลในเลือด”
- คำว่า “ภาวะมีบุตรยาก” “รักษาโรคภายในสตรี”
- คำว่า “เห็นหลินจือ ช่วยให้ร่างกายจะแข็งแรง อวัยวะต่างๆ ต่อมฮอร์โมนต่างๆ การทำงานเป็นปกติ ผิวพรรณ หน้าตาจะดูดีขึ้น และอาการโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ จะลดน้อยลงโดยเฉพาะผู้ป่วยที่กำลังพักผ่อนร่างกายอ่อนแอจะกลับมาเป็นปกติได้เร็วขึ้น”

- ข้อความ “รับประทานเป็นประจำจะทำให้มีสุขภาพแข็งแรงมีอายุยืนยาวอย่างเทวดา”

- ข้อความ “บำรุงให้พืด” “ระงับกลิ่น แพนติดใจ” “อกสวยแต่งทันใจ” “ผิวขาวจั๊ว” “หน้าใสใจเริง”

ต่างตำ ผิวพรรณดี มีน้ำมีนวล” “ปวดท้อง รอบเดือนมาไม่ปกติ เคยอยู่ไฟไม่ถึง” “ปวดหลัง ปวดร้าวตามร่างกาย การหมุนเวียนของโลกติด กระชับมดลูก กลืนอับในช่องคลอดจะหมดไป”

- ข้อความ “ช่วยให้ผิวพรรณเปล่งปลั่งมีน้ำมีนวล ผ่ากระดูจางลง” มีวิตามินซีช่วยให้ผิวขาวกระจ่างใส ส่วนที่หย่อนคล้อยให้กระชับเต่งตึงเพื่อฟื้นฟูการทำงานของร่างกายให้มีความสมดุลมากขึ้น”

-ข้อความ “กระชับภายใน หน้าใส ออกสวย ไม่อ้วน ประจำเดือนมาไม่ปกติ กระปริดกระปวย หรือมากกว่าปกติ มีกลิ่นตัว กลิ่นภายในจุดซ่อนเร้น ตกขาวมากกว่าปกติอารมณ์ทางเพศไม่สมบูรณ์”

-ข้อความ “ยาสมุนไพรลดความอ้วน” “ยาลดน้ำหนัก” “สมุนไพรลดความอ้วน” “ช่วยสลายไขมันหน้าท้องเดิม” “ยับยั้งการเกิดไขมันใหม่” “กระชับหน้าท้อง” “ทำให้เนื้อหน้าท้องเพรียวงาม” “ลดหน้าท้อง ต้นแขน ต้นขา” “สมุนไพรดีท็อกซ์” “ล้างสารพิษ ลดความอยากอาหาร เผาผลาญไขมันส่วนเกิน ”

-ข้อความ “...ซึ่งประกอบด้วยไขมันน้อย ไขมันชั้น โพลี เจตพังกี กระเทียม สมุนไพรเหล่านี้ล้วนเป็นสมุนไพรไทยที่ช่วยบำบัดในเรื่องทางเดินหายใจ ทำให้หายใจสะดวกขึ้นในขณะที่นอนหลับช่วยในเรื่องระบบหายใจ ที่ไปช่วยคุณในเรื่องแก้ไข้ปัญหาการนอนกรน เป็นทางเลือกใหม่สำหรับอาการนอนกรน ” “ยาสมุนไพรรักษาอาการนอนกรน”

๔. ข้อความอวดอ้างเป็นยาทำแท้งหรือขับระดูอย่างแรง

- คำว่า “CYTOTEC Misoprostol ยาทำแท้งยาสอด” “RU486 Mifepristone ยาทำแท้ง” “ยาขับเลือด” “ยาเหน็บทำแท้ง” “ยาขับประจำเดือน”

- คำว่า “ยาสอด ยาทำแท้ง ช่วยยุติการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ อายุครรภ์ ...”

- คำว่า “รับปรึกษาปัญหาการตั้งครรภ์ สำหรับผู้ที่ไม่พร้อมจะมีบุตร หรือมีการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ฟรีโทร...”

๕. ข้อความอวดอ้างเป็นยาบำรุงกาม

- คำว่า “ยาปลูกเชือกซ์” “ยาเพิ่มขนาด” “ยาบำรุงทางเพศ” “ยาสมุนไพรเพิ่มความแข็งแรง” “เสริมสมรรถภาพท่านชาย”

- คำว่า “คืนความหนุ่ม” “แท้จริงจริงอัดจริง” “สมุนไพรคู่กายชายชาติรี สุดยอดผลิตภัณฑ์เพื่อท่านชาย” “สร้างฮอร์โมน เสริมสร้างสมรรถภาพทางเพศ” “เรียกความพิศ พิศิตมั่งกรกลับ” “ปลูกให้คืนชีพ พิตบั้งเหมือนมังกรสู้พิต พร้อมรบในสมรภูมิรักอย่างเต็มพลัง” “ฟื้นฟูสมรรถภาพทางเพศ” “ช่วยเรื่องอาการหลังเร็ว อาการอ่อนล้า อ่อนเพลียของกล้ามเนื้อ”.

- คำว่า “กระชับภายใน...อารมณ์ทางเพศไม่สมบูรณ์..ยา..”

-ข้อความ “สำหรับคุณผู้หญิงที่ไม่ค่อยมีอารมณ์ทางเพศ ไม่ชอบทำการบ้าน ไม่มีอารมณ์ทางเพศ ช่องคลอดไม่กระชับ ไม่มีน้ำหล่อลื่น รู้สึกแห้งและเจ็บเวลามีกิจกรรม เบื่อหน่ายกับการมีเชือกซ์ ไม่มั่นใจในปัญหาเหล่านี้จะหมดไป คุณจะกลับมามีความสุขได้อีกครั้ง”

- ข้อความ “ยาเพิ่มขนาดและสมรรถภาพชายชนิดทา GROW PENIS GEL สูตรนาโน(๕๐มล.)ใหญ่ยาวสาวติดใจ สรรพคุณ ช่วยเพิ่มขนาดอวัยวะเพศชายให้ใหญ่และยาวขึ้นอย่างถาวร ช่วยเพิ่มและฟื้นฟูสมรรถภาพทางเพศให้แข็งแรง ช่วยเพิ่มความแข็งแกร่งให้อวัยวะเพศชายขณะแข็งตัว”

๖. ข้อความโฆษณาขายคุมน้ำหนัก

- ข้อความ “(ชื่อยา) ยาคุมน้ำหนักชนิด 24 เม็ด และเป็นยาคุมน้ำหนักตัวเดียวที่มีฮอร์โมนเอสโตรเจนต่ำสุดในตลาดเพียง 15 ไมโครกรัม ช่วยลดอาการคลื่นไส้ อาเจียน เวียนศีรษะในผู้หญิงที่ไวหรือแพ้เอสโตรเจน” “มีฤทธิ์ในการคุมน้ำหนักสูงสุด ควรกินติดต่อกันอย่างน้อย 3 เดือนขึ้นไปจะช่วยลดอาการมันลดสิ่วชนิดเล็กน้อยถึงปานกลาง”

- คำว่า “ (ชื่อยา)ยาคุมน้ำหนัก ลดสิ่ว ผิวมัน ขนดก”

๗. ข้อความลักษณะรับรองหรือยกย่องสรรพคุณยาโดยบุคคลอื่น เช่น การรับรองโดยอ้างสถาบัน หน่วยงาน หรือบุคคล หรือผู้โฆษณาการนำเสนอประสบการณ์การใช้ยาและรับรองผลของยา การรับรองเกี่ยวกับความปลอดภัย หรือ เช่น

- คำว่า “ออย. รับรอง” “ผ่านการรับรองจาก ออย.” “ปลอดภัยเพราะผ่าน อ.ย.” “องค์การอนามัยโลกรับรอง” “ได้รับCertificate จาก ออย.”

- คำว่า “การันตีโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญปลอดภัย ๑๐๐% เห็นผลภายใน ๗ วัน”

- คำว่า “ผม...(ชื่อ)...มีโรคประจำตัวคือเบาหวาน กินยามาเยอะก็ไม่ดีขึ้น มีอาการชาตามมือตามเท้า โชคดีที่ไปเจอ ยา... วันละเม็ดเท่านั้น น้ำตาลผมลดมีความสุขมากเลยตอนนี้ แล้วก็รู้สึกกระชุ่มกระชวย กระปรี้กระเปร่า ไม่เมื่อยไม่เหนื่อย...”

- คำว่า “ได้รับการยอมรับจากทั่วโลก” “คุณภาพดีที่สุดในประเทศ...”

- คำว่า “เพียงแค่ ๑ เดือนก็เห็นผล ลดได้ ๒-๕ กิโล” “ช่วยให้หายขาดอย่างแน่นอนภายในระยะเวลา.....เท่านั้น” “เห็นผลใน...วัน”

- คำว่า “มั่นใจได้ แน่ใจว่าปลอดภัย และมีคุณภาพดีจริง” “ดีจริง ทำให้อโลง”

๘. ข้อความโฆษณายาที่เพิกถอนทะเบียนตำรับยาแล้วยาที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนเช่น

- ข้อความ “(REDUCE)ยาลดความอ้วน” “(Sibutramine)ยาลดความอ้วน”

“(Sibutramine)ยาลดไขมัน ลดความหิว “ยาลดน้ำหนัก” “ยารีดไขมัน”

- ข้อความ “ทิงเจอร์ขาว” “ยาเสียสาว” “แมลงวันสเปน”

- ข้อความ “ขายยานอนหลับ ยาปลุกเช็ทซ์ ยาป้าย ยาสลบ โทรสั่งชื่อ ๐๘๓-๘๓๔๗๘๑๘ เอก ..ยาสลบแบบพ่น ”

ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง

ตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดคำนิยามของเครื่องสำอางให้หมายความว่า วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้ทา ถู นวด โรย พ่น หยอด ใส่ อบ หรือการกระทำด้วยวิธีอื่นใด ต่อส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายเพื่อความสะอาด ความสวยงาม หรือส่งเสริมให้เกิดความสวยงาม และรวมตลอดทั้งเครื่องประดับผิวต่างๆด้วย แต่ไม่รวมถึงเครื่องประดับและเครื่องแต่งตัวซึ่งเป็นอุปกรณ์ภายนอก

จากข้อกำหนดตามความในพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.๒๕๓๕ มิได้กำหนดให้การโฆษณาเครื่องสำอางต้องยื่นคำขออนุญาตต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ก่อนการเผยแพร่โฆษณา ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจต้องรับผิดชอบดูแลตัวเองโดยการนำเสนอข้อความโฆษณาเครื่องสำอางอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งหากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาตรวจพบการโฆษณาเครื่องสำอางที่ฝ่าฝืนกฎหมายก็จะต้องดำเนินการกับผู้กระทำความผิดเป็นกฎหมายต่อไป

๓.๑ ข้อความโฆษณาที่ถูกต้องและเหมาะสมจะต้องมีลักษณะดังนี้

(๑) ต้องเป็นข้อความที่สื่อความหมายในขอบข่ายของวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อความสะดวก ความสวยงามหรือส่งเสริมให้เกิดความสวยงามโดยไม่มีผลมุ่งหมายสำหรับให้เกิดผลแก่สุขภาพ โครงสร้างหรือ การกระทำหน้าที่ใดๆของร่างกายของมนุษย์ ซึ่งเป็นสรรพคุณทางยา อันจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดใน สาระสำคัญเกี่ยวกับเครื่องสำอาง

(๒) ต้องแสดงสรรพคุณตรงตามประเภทเครื่องสำอางที่ปรากฏในใบรับแจ้งผลิต/นำเข้า เครื่องสำอาง

(๓) ต้องไม่เป็นเท็จหรือเกินความจริง

๓.๒ ลักษณะการโฆษณาเครื่องสำอางที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง

(๑) แสดงสรรพคุณทางยา เช่น

- รักษาสิวโดยไม่ต้องทานยา
- บรรเทาอาการสิวอักเสบ และผดผื่นคัน
- บรรเทาการระคายเคือง
- แผลแห้ง-หายเร็ว ปัญหาแผลกดทับ แผลเรื้อรัง ช่วยให้แผลหาย
- ลดอาการปวดประจำเดือน
- บรรเทาอาการริดสีดวงทวาร ลดอาการติดเชื้ที่ทวารหนักและลำไส้ใหญ่
- ดีต่อ เซลล์ผิว ไม่ต้องเสีงผ่าเข้า บำบัดอาการของโรคข้อเข่าเสื่อม
- ลดปัญหาโรคเหงือก
- ปกป้องผิวจากโรคผิวหนัง ผด ผื่นคัน ช่วยฆ่าเชื้อแบคทีเรีย เชื้อรา กลาก กลี้อน ช่วย ลดการอักเสบของผิวหนัง

(๒) ทำให้เข้าใจว่ามีผลเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของร่างกาย เช่น

- ลดเซลล์ไขมันบริเวณขา ต้นแขน ต้นขา สะโพก
- โครงหน้ายกกระชับ
- ขยายทรวงอก ทำให้ทรวงอกอวบอิม
- กระชับช่องคลอด-รีแพร์-ช่องคลอดพิต
- ฟื้นฟูผิวหนังให้กระชับและแข็งแรง ทำให้รูปร่างได้สัดส่วน
- หน้าท้อง ต้นแขน ต้นขา ลดลงและเฟิร์มกระชับ
- ฟื้นฟูการแข็งตัวของอวัยวะเพศชายได้อย่างถาวร
- ปรับรูปหน้าเรียวเล็ก
- ขนาดแก้มลดลง

(๓) ทำให้เข้าใจว่ามีผลต่อการกระทำหน้าที่ใดๆของร่างกาย เช่น

- ช่วยกระตุ้นการไหลเวียนของโลหิตในชั้นผิว
- เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของกระบวนการภายในผิวเสริมโครงสร้างเส้นใย อิลาสติน และคอลลาเจน ต่อต้านการเกิดอนุมูลอิสระ
- ยับยั้งการเกิดแผลเป็นชนิดคีรอยด์

- ยับยั้งการหลุดร่วงของเส้นผม และการสร้างผมใหม่
- ลดและชะลอปริมาณขนขึ้นใหม่
- กระตุ้นการทำงานของระบบฮอร์โมนในร่างกาย
- ช่วยกระตุ้นการทำงานของเอนไซม์ในการล้างสารพิษออกจากผิว
- ยับยั้งการสร้างเม็ดสีผิว

วัตถุดิบออกฤทธิ์ และยาเสพติดให้โทษที่ใช้ทางการแพทย์ เช่น

- ยาสงบ
- ยานอนหลับ
- ยาลดความเครียดและอาการวิตกกังวล
- วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท
- ยาเสพติดให้โทษ